

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno,
četrtletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Pismo celovškega begunca-izgnanca.

Ljubljanskemu odboru koroških beguncev je došlo od celovškega begunca-izgnanca sledeče pismo:

Nemški napad na naše postojanke pri Velikovcu je bil premišljen in z veliko silo pripravljen že pred Veliko nočjo. Ne samo, da so na tihoma mobilizirali vso nemško Koroško, temveč so tudi prihajale posamezne čete iz Slovenjega gradca, Tirolske, Gradca itd. Na lastne oči zasledujoč vedno nemško vojaško gibanje, sem z mojim sinom dognal, da so imeli v Celovcu pred 28. aprilom 1919 zbranih v rezervi 8000 dobro oboroženih mož.

Nemško moštvo je šlo vsled strašnega časopisnega hujskanja s pravim navdušenjem v boj proti »windische Bande und krainische Eindringlinge«. Ko so pa doživeli pri Velikovcu prvi poraz, tedaj so pa dne 29. aprila 1919 zaprli v Celovcu vse urade, trgovine in kavarne. Meščanstvo, uradništvo in delavstvo je hitelo v vojašnice po puške, da brani dohod Slovencev v Celovec,

kateri so bili komaj 8 km oddaljeni v Grabštanju.

Željno smo jih pričakovali in srca so nam utripala bolje nego kdaj — saj bodo prišli, danes ob 11. so že tu.

Drugi dan se je pa pričelo napredovanje Nemcev — za nas pa preganjanje.

Najprej so iskali komisarja g. dr. Janka Hočevarja in uradništvo, kjer so razbili vsa okna. Lov na nas Slovence je bil dobro organiziran in se jim je dobro posrečil. Zaprli so vse, od najmlajšega do najstarejšega Slovenca v jezuitsko vojašnico. Dne 29. aprila 1919 so zaprli Mohorjevo družbo in kreditno banko.

Drugi dan, dne 30. aprila, so zaprli starega in mlajšega Ferjančiča, uradnika Zazulo, bančnega uradnika Andrejca in mene. Dne 2. maja 1919 dr. Pirnata, dr. Rožiča, Bavdeka, trgovca Renka, uradnico Grančnik, sestro Arnejčevo in splošno vso inteligenco. Mojo trgovino so zaprli, ženo in otroka pa do nadaljne odredbe konfinirali. Izpuščen sem bil drugi dan, da se zagovarjam pred magistratom, ker sem bil obdolžen vohunstva kot Jugoslovan in da

sem v stalni zvezi s slovenskim komisariatom.

Brez zagovora in dokaza so me obsodili kot »Nemški Avstriji sovražen element« na izgon, izgubo koncesije in konfiskacijo moje trgovine. O tem lahko poroča tudi gosp. dr. Boštjan Schaubach, kateri se nahaja sedaj kot begunec v Črnomlju.

V soboto, dne 3. maja ob 12. uri 56 minut so gnali iz jezuitske vojašnice slovenske vojne vjetnike, 186 po številu, in 210 civilnih internirancev, med njimi tudi gosp. Prosekarja iz Kotmarvasi na kolodvor in potem v Špital ob Dravi. Jaz sem bil medtem že prost in sem popoldne istega dne odpotoval.

Gledal sem iz varnega zavetišča, kako so celovski meščani in druga sodrga naše ljudi opljuvali, topli, kamenjali, eden je celo streljal (slovenski renegat Bochata).

Gospo dr. Rožičevo in Bavdekovo so kmalu pobili. Moje hčere so jima pomagale nositi prtjago. Internirani so vsi v Špitalu ob Dravi. Mnogi so ostali v Celovcu v garnizijskem zaporu, ter čakajo nadaljnih muk in trpljenja.

Miloš Štibler:

Kako mislijo boljševiki o ureditvi zemljiškega vprašanja?

Pri nas se razpravlja o agrarni reformi, o »pravični razdelitvi zemlje«. Kdor pozna naše ljudstvo in voditelje, ta ve, da se bo to vprašanje uredilo v Jugoslaviji tako, kakor sedanjim razmeram najbolj odgovarja. Toliko smemo upati. Tembolj ker ima srce naše države, stara Sibirija, kmečke razmere izvrstno urejene.

Utegne pa biti zanimivo videti, kako si ureditev zemljiškega in vobče kmetijskega vprašanja predstavljajo ruski boljševiki. Boljševiki so prinesli v svoj narod novih misli, ki so na mase naroda silno mogočno vplivale. Saj stoji vsa Rusija v oblasti boljševiških sovjetov delavcev in kmetov! Osebito kmetov, ki vendar tvorijo ogromno večino ruskega ljudstva. Boljševiki so razumeli kmeta pridobiti za svoje ideje. Koristno in zanimivo bo vsled tega slišati, kaj so boljševiki kmetom ponudili, s kakšnimi načrti so jih pridobili na svojo stran. Zato hočem v naslednjem prevesti razpravo, ki jo je napisal eden najznamenitejših boljševikov, N. Buharin:

Napisal je celo knjigo o »Programu komunistov ali boljševikov«. Deseto poglavje razpravlja o »družabnem obdelovanju zemlje«. To poglavje se glasi takole:

»Oktoberska revolucija (1917) je dosegla, kar so želeli ruski kmetje že stoletja: Odvzela je veleposestnikom zemljo in jo izročila oblasti kmetov. Vpraša se sedaj, kaj se naj s to zemljo zgodi. Mi komunisti se moramo postaviti na isto stališče, kakor smo se postavili glede industrije. Seveda zemljo je lažje deliti, kakor pa tovarne in stroje. Toda kaj bi se zgodilo, če se zemlja razdeli med posamezne kmete? Kdor si je prilhranil nekaj denarja, kdor je silnejši in bogatejši, bi kmalu začel zopet lezti kvišku, lahko bi postal krvoses in oderuh; in pozneje bi lezel še višje, začel bi kupovati zemljo od onih, ki so iz kakoršnegakoli vzroka obubožali. In glej, čez nekaj časa bi bilo selo zopet razdeljeno med veleposestnike in reveže. Sledujoč bi zopet imeli le dve možnosti: Ali iti v mesto, ali pa v selu vstopiti v službo veleposestnikov, bogatašev. Ti-le novi veleposestniki bi sicer ne

* Glede industrije pravi Buharin, da v komunističnem redu ni misliti na kako »delitev«, temveč treba skrbeti, da nastanejo čim največja in čim najpopolnejše urejena industrijska podjetja. S tem se doseže, da treba porabiti za produkcijo čim najmanj dela, preostane potemtako čim največ časa za duševno naobraževanje ljudi delavcev.

bili plemiči, temveč bili bi bogati kmetje, toda razlika ni velika. Krvoses veleposestnik je pravi pajek, hudobnež, ki revne ljudi še bolj izsesava kakor degenerirani, propadli in nezmožni plemič.

Z delitvijo torej ne pridemo do uspeha. Uspeh je mogoč le v komunizmu, ako postane zemlja skupna last celega naroda, vseh onih, ki zemljo obdelujejo. Le ti so združeni v delavske in kmečke »svete« (odbore ali ruski »sovjeti«). »Sovjeti« predstavljajo oblast zemljiških lastnikov. S tem je urejeno vprašanje posestne pravice.

To pa ne zadostuje. Ni dovolj, da je zemlja skupna last, temveč treba jo je tudi skupno obdelovati. Ako ni skupnega zadržnega obdelovanja, potem je prav vse eno s kako postavo se uredi lastninska pravica. Brez skupnega dela ne bo tega, kar hočemo doseči. Zopet bi vsakdo izbral svoj del in ga sam obdeloval; s tem se ljudje zopet ločijo, žive brez medsebojne pomoči in brez skupnega dela ter se počasi zopet navadijo smatrati zemljo, ki jo obdelujejo, za svojo osebno last. Tu ne pomaga nobena postava. Samo skupno obdelovanje zemlje pomaga.

Kakor v industriji, tako je tudi v kmetijstvu uspeh tedaj največji, ako se prideluje na veliko. V velepodjetju se lahko porabi najboljša kmetijske stroje, z materijalom se lahko štedi,

¹ Opozarjamo tozdevno tudi na članek pod naslovom »Zadružništvo in boljševizem«, da se spozna velika razlika med teorijo in — prakso.

Uredn.

Ker je bila moja trgovina zapečatená, nisem mogel ničesar rešiti. Zapustil sem ženo in otroke brez sredstev in ravno tak sem odšel.

Kaka usoda je doletela moje ženo in otroke, ne vem, da pa so mi trgovino boljšeвики oplenili in oropali, sem izvedel že v Gradcu, kjer sem se mudil en dan.

Ker nisem imel sredstev za vožnjo, sem moral iti peš do Špilj.

Celje, dne 13. maja 1919.

G. B.

Političen pregled.

Seja Narodnega Predstavništva. Beograd, 14. maja. Včerajšnja seja Narodnega Predstavništva je bila ob 5. uri popoldne otvorjena. Predsednik je med drugim naznanil, da so došle Narodnemu Predstavništvu 3 zakonske predloge ministrstva za konstituantno in sicer predlogi o polnoletnosti, državljanstvu in o poslovníku. Zakonski načrt o polnoletnosti določa, da se ima smatrati za polnoletne one osebe, ki so dopolnile 21. leto. O zakonskem načrtu o državljanstvu smo že poročali. Obema predlogama je bila priznana nujnost in prideta na dnevni red prihodnje seje. Reforma poslovníka je odkazana posebnemu odseku. Poslanec dr. Pavel Pestotnik je stavil na ministrskega predsednika vprašanje glede dogodkov na Koroškem. Dr. Pestotnik je izjavil: „Gospodi poslanci! Žalosti in zaničevanja se nam krči srce, ko prebiramo poročila s Koroške o divjanju nemških vojakov in o postopanju z našimi vjetniki in s civilnim prebivalstvom v okrajih, ki so jih zasedli Nemci po zadnjih bojih. Koroška je bila središče slovenskega kulturnega in političnega življenja od naselitve našega naroda do 14. stoletja, na njo nas večejo spominja na politično svobodo slovenskega plemena. Celovec je bil poleg Ljubljane glavno oporišče narodnega in kulturnega preporoda našega ljudstva v začetku 19. stoletja. Koroška je biser alpskih dežel z zdravim in delavnim ljudstvom. Nasilna germanizacija se je pričela pred 60. leti, vodile so jo deželne in državne oblasti. Germanizacija je toliko lažje uspevala, ker metoda ponemčenih renegatov ni bila izbirčna v sredstvih ter je bila oblastveno favorizirana in ker Korošce loči od ostalega slovenskega sveta proti jugu visoko gorovje Karavank. Vzlic te-

mu se je ohranilo po uradni statistiki $\frac{1}{3}$, v resnici pa nad $\frac{1}{2}$ Slovencev in ti so naseljeni še danes severno od Celovca in Velikovca ter zapadno od Beljaka. Začasna demarkacijska črta je bila za nas neugodna in je potekala južno od Celovca. Že ves čas smo dobivali iz večjih vasi onkraj demarkacijske črte obupna poročila o divjanju nemške soldateske, največje zlo pa je nastopilo po zadnjih bojih pred tremi tedni. Vsled nemške premoči se je naša fronta umaknila iz Koroške v smeri na vzhod proti Spodnjem Dravogradu, v smeri na jug pa v gore, ki ločijo Koroško od Kranjske. Zasedli so vsa Koroško in mnogo naših vojakov pri tem vjeli. Grozodejstva, ki so jih Nemci počenjali pri okupaciji slovenskega koroškega ozemlja, so nepopisna. Vojne vjetnike so mučili, streljali in ubijali, podivjane nemške tolpe so pobijali neoboroženo slovensko civilno prebivalstvo, požigali so sela, na bajonete nabadali otroke, ženskam parali trebuhe. V Velikovcu so pobili nekaj sester, ki so opravljale službo na tamkajšnjih šol.h. Nemci so na Koroškem že pred tremi tedni po svojih žalostnih izkušnjah svetovne vojne na najstranotnejši in najbolj barbarski način kršili vsa načela humanitete. Javno je dokazano, da se hočejo tudi v bodoče v mednarodnih vprašanjih držati svoje teroristične in nasilne metode. D. prinesli so jasen dokaz, da jih svetovna vojna ni izpametovala in da ostanejo v čustvovanju in mišljenju zvesti svoji preteklosti, ki hoče uvesti v svetovno politiko mesto pravice brutalno silo. — Dovoljujem si staviti na ministrskega predsednika sledeča vprašanja: 1. Ali so mu ti dogodki na Koroškem znani in ali more dati Narodnemu Predstavništvu detajlirana natančna pojasnila glede dogodkov in glede nemških grozovitosti? 2. Ali je pripravljen mirovno konferenco opozoriti na to, da se Nemcem odreče možnost, vladati pokrajinam z nenemškim prebivalstvom? 3. Ali vodi vojsko proti kraljevini SHS. Avstrija ali samo Koroška dežela? Po predležeh vesteh so se borili proti nam tudi dunajski, solnograški in tirolski bataljoni. Ali se potrjujejo vesti, da so tudi Italijani podpisali nemško akcijo na Koroškem? — Na ta vprašanja poslanca dr. Pestotnika, katera je spremljala zbornica na markantnih mestih z burnimi medklici, je odgovoril takoj ministrski predsednik Štojan Protič. Izvajal je med drugim: K prvi točki moram pripomniti, da sem dobil obvestilo o vprašanju dr. Pestotnika šele zvečer in ozirom na kratek čas, ki mi je bil na razpolago, ne morem odgovoriti popolnoma točno. Cela zadeva je šele v teku in se vodi stroga preiskava, kako je prišlo do teh dogodkov. Ravnotako se vrše sedaj dogovori o tem, da se obnovi stara demarkacijska črta na Ko-

delo se uredi po velikopoteznem načrtu; vsak deavec se porabi za delo, za katero je najbolj sposoben; o vsem se vodijo natančni računi, da se ne trati po nepotrebnem material in živa moč. Naloga torej ne obstoji v tem, da bi vsak kmet brskal in ril po svojem kosu, temveč v tem, da se združijo ubogi kmetje k skupnemu delu po čim največjem merilu.

Kako se to doseže? Na dva načina: Prvič z združnim obdelovanjem prejšnjih veleposestev; drugič z ustanovitvijo kmetijskih delavskih zadrug (za dosedanje male in srednje kmečke posestnike).

Na tistih dosedanjih veleposestvih, kjer se zemlja ni dajala kmetom v najem, temveč so jo veleposestniki sami obdelovali, je bilo gospodarstvo, obdelovanje seveda desetkrat boljše, kakor pri kmetih. Slabo na stvari je bilo le to, da je ves dohodek šel v žep veleposestnikov samih, ki so s tem dobili in obdržali celo moč nad malimi, revnimi kmeti. (Denar je sveta gospodari!) Eno je za komuniste ali boljševice jasno: da se namreč veleposestev ne sme deliti. Na veleposestvih je mnogokrat obilo blaga: konji in druga živina, semenje, razni stroji itd. Ponekod so urejene mlekarne in sirarne, cele tovarne je najti. Neumno bi bilo, vse to razropati in deliti med male posestnike. S tem bi se koristilo le krvosesom, oderuhom, ki dobro vedo, da bi na ta način od posameznih kmetov razdeljeno blago prejalšlej zopet lahko zase pridobili. Krvoses dobro vidi, da bi se z delitvijo veleposestev

njemu zopet pripravila pot v srečno „deveto deželo“. Koristi malih posestnikov so torej čisto drugačne. Za nje je tisočkrat bolje, ako ravnajo z veleposestvi ravno tako, kakor ravnajo delavci s tovarnami: Da namreč veleposestva skupno upravljajo in nadzorujejo ter vodijo skupen račun; da zemljo skupno obdelujejo; da veleposestev ne izropajo, temveč ves inventar, vse stroje skupno prevzamejo in skupno uporabljajo; da na skupen račun nastavijo agronome (kmetijske veščake) in v vsakem oziru skrbje za to, da zemlja ne bo dajala manj, kakor je dajala svoj čas veleposestniku, temveč da bo nosila še več. Zemljo in inventar veleposestnikom odvzeti ni težko. Bolj težko bo zemljo ohraniti onim, ki jo obdelujejo, in jo zavarovati proti krvosesom, ki zopet hrepene po njej. Tega se morajo revni kmetje zavedati in strogo paziti na nedeljivost prejšnjih veleposestev kajti leta so sedaj skupna last cele družbe. To skupno zemljo je treba štiti kakor oko in treba je skrbeti, da se veča. Stvar je treba urediti tako, da izvoljeni zastopniki ubogih in delavcev vse nadzorujejo in skrbje za to, da ne gre nič v izgubo in da se nekdanja veleposestva skupno obdelujejo. Čim popolnejše je skupno pridelovanje na taki zemlji urejeno, tem boljše bo za vse. Zemlja bo dajala boljše žetev, krvosesom pa se enkrat za vselej preprečijo in uničijo njihove nakane.

Toda to še ni vse, ako se stara velepo-

roškem. K drugi točki je odgovoril ministrski predsednik, da bo poročal o vseh dogodkih mirovni konferenci takoj, kakor hitro bo spoznal, kakšno je pravo stanje cele zadeve. K tretji točki je izjavil ministrski predsednik, da oficijelna Avstrija vsako odgovornost za dogodke na Koroškem odklanja, istočasno pa je dobil tudi on privatne vesti, da so se borili na nemški strani tudi dunajski, solnograški in tirolski bataljoni.

Nove meje Nemške Avstrije potrjene. LDU. Berlin, 15. maja. (DunkU). Kakor se poroča iz Versaillesa, je svet desetorice snoč ratificiral sklepe glede novih mej Nemške Avstrije. Wilson ni bil navzoč, zastopal ga je njegov tajnik.

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo. LDU. Versailles, 15. maja. (DunkU). Svet četvorice je razpravljajal včeraj še nekatere podrobnosti mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo in Ogrsko; pričakovati je tedaj, da bosta obe pogodbi tekom teh dni gotovi. Prihod nemško-avstrijskih delegatov je določen na danes. Kakor poročajo listi, se nastanejo vodilni delegati v paviljonu Henrika IV., ki ga je dal na razpolago ameriški Rdeči križ. Drugi delegati, izvedenci, zastopniki časopisja in člani tajništva bodo stanovali v 4 vilah v bližini omenjenega paviljona, ravnotako kakor nemški delegati v Versaillesu ne bodo smeli niti avstrijski delegati z zunanjim svetom občeavati. Zaporne odredbe so že izvršene. Prve dni se bodo bavili s pregledovanjem poverilnic. Mirovno pogodbo izroče delegatom začetkom prihodnjega tedna. „Echo de Paris“ namigava, da se radi negotovega položaja na Ogrskem ne more ničesar skleniti, ali pride ogrska delegacija na Francosko.

Dnevne novice.

Milan Kvartič, poročnik, je bil na patrolji s še nekaj možmi. Pri graščini Buchstein so ga civilne osebe zavratno napadle. Dobil je strel v hrbet. Ko je zagledal četovodja Markič svojega poveljnika nevarno ranjenega, mu je priskočil na pomoč. V tem trenutku pa ga je zadel kroglica v glavo in mrtev se je zgrudil k svojemu težko ranjenemu poveljniku. Mati pokojnega Kvartiča je pustila truplo svojega sina na pokopališču v Vuzenici izkopati in danes so ga odpeljali v Ljubljano, kjer bo ta junak našel poslednji počitek na pokopališču pri Sv. Križu. Kvartič je umrl 11. maja 1919.

Netočna in neumestna poročila. Ljubljanski dopisni urad je razposlal pristransko vest nam sovražnega lista „Journal“, da se bo „usoda južnega dela Koroške, Štajerske in ozemlje okoli Celovca in Maribora določila po

sestava ohranijo nedeljena kot skupna last. Treba je razen tega skrbeti, da se tudi dosedanja mala posestva družijo v velike kmetijske pridelovalne zadruge. Vsa oblast je danes v rokah kmetov in delavcev. Le-ti morajo toraj vsako koristno misel podpirati in izvesti. K temu je treba le, da pokažejo revni kmetje in kmečki delavci nekaj več samostojnosti in poguma. Posamezno ne morejo kmetje ničesar opraviti, za to so preslabi. Ogromno moč pa dosežejo, če se združijo, ako zložijo svojo zemljo in zloženo zemljo potem skupno obdelujejo in upravljajo. Vse to se vrši sporazumno s tovarniškimi delavci. Kmetje dajejo živila, delavci pošiljajo tovarniško blago, železo, manufakturno itd. Iz mest pridejo tudi agronomi, razni kmetijski veščaki, ki se postavijo v službo kmetijskih pridelovalnih zadrug. Tako se nekdanji neznatni kmetič spremeni v zadružnika, solastnika velikega posestva in začne zavestno s svojimi tovariši korakati v skupnem delu kvišku, k napredku.

Torej: Revni se naj ne dado ogoljufati. Silno dolgočasen in težaven je bil boj za zemljo, boj proti krvosesom. Sedaj imamo zemljo, ne dajmo si jo zopet odvzeti. Odvzeta pa nam bo, ako jo raztrgamo na vse polno malih koščkov. Ta nevarnost izgine, ako proglasimo zemljo za skupno last vseh onih, ki jo obdelujejo in ako jo tudi skupno obdelujemo!

To je kmetijski program boljševice. Uspeha bo sodila šele bodočnost.

ljudskem glasovanju". Nekateri naši listi, predvsem "Večerni list" in "Male novice" so objavile to vest kot nekako oficijelno poročilo. Konstatiramo samo to, da ta vest ni oficijelna marveč tendenciozno poročilo nam sovražnega francoskega lista. Mi smo natančno informirani in vemo, da je Maribor naš in ostane naš. Prosimó pa, da se v bodoče opuste taki ne-umestni dovtipi.

Kako varujejo našo severno mejo. Predstraže nemških tolp prišle so med drugim tudi v Marbek. Tamkaj bil je od naše vlade nameščen kot načelnik finančne straže neki Martin Ermenc, ki se je že v letu 1914 kazal grdim in zagrizenim Nemčurjem. Bil je do preobrata pri Sv. Lenartu. Na meni nerazumljiv način bil je naenkrat premeščen v narodno tako izpostavljeni Marbek. Prej ko se je še izvršila ta premestitev opozoril sem vse merodajne faktorje na to, da je Ermenc grd sovražnik, in da nikakor ne kaže ga namestiti v Marbek, marveč, da bi bilo jedino umestno ga napoditi. Odgovor, kakor do sedaj še vedno - Ermenc pride v Marbek. In ta mož vrgel je ob prihodu nemških tolp svojo obleko v stran, oblekel se v civilno ter steljal na naše odhajajoče oddelke. To je storil od naše jugoslovanske vlade nastavljeni človek. Ne po zaslugi te vlade, marveč po zaslugi vrljih tržaških vojakov je ta mož pod ključem in upamo, da pride tudi tje, kamor je hotel on pomagati drugim. Z takimi možmi nas pusti naša vlada smehljaje živeti in žalibog tudi umreti. Vse besede, vse pisanje je bob v steno. Nasprotno se potegujem že šest mesecev, da bi se pripustilo značajnega moža Josipa Horvata vsaj k skušnji, da bi mogel postati vsaj kanclist, to pa ne gre. Neki iznajdljivec meni neznanega imena nasvetoval je, da se priklopi okraj pri Sv. Lenartu glede šol nadzorniku v Ljutomeru. Krajevno je to ravno tako priporočljivo kakor pa nadzornik Gornjega grada. Posledica: Jugoslavija nam je dala sedaj k Lenartu mesto poprej 8 učnih močij dve celi ženski, pri Sv. Juriju ste na 5 razrednici dve osebi, pri Sv. Trojici so razmere, da se Bog usmili, pri Sv. Benediktu še huje, in tu ne pomaga nobena prošnja nobena brzovjavka. Šole so brez učiteljev, a to ne mogoče radi tega, ker ni učiteljev, ne, marveč radi tega, ker celi aparat iz gotove trme ne funkcionira. In radi tega nam manjka cela vrsta narodnih delavcev. V Ljubljani se mogoče že še lahko nekaj časa tako zdrži, mi na meji pa ne. In če ne bode kmalu odpomoči, obrnili se bomo naravnost v Beograd in se sploh zahvalili za Ljubljano.

Dr. Milan Gorišek.

Rakye — race — raki. Nemčurček pri Sv. Lenartu se je moral zagovarjati pred sodiščem radi tega, ker je za pretirane cene prodajal mrtvaške rakve in ker je kradel v nekem lovišču race. Njegov somišljenik odvetnik iz Maribora skušal ga je na vsemo-gočne načine oprati teh pregrehov, le škoda da mu je pritem delala naša slovenščina v toliko težkoče, da je napravil kakor iz rakve tako iz race vedno rake tako, da si sodnik ni mogel biti prav na jasnem, za kateri slučaj da se namerava napraviti ofenziva na raku. Pa — nomen est omen — Franci, sediva na raka in umakniva se v ljukno.

Posestvo Jožefa Samer v Sp. Gastaraju pod nadzorstvom. Vlada stavila je posestvo nekega Samerja iz Kirhbaha pri Gracu pod nadzorstvo. Bil je tudi skrajni čas. Na tem posestvu, katero se je bilo z zvijačo iztrgalo iz slovenskih rok, gospodarili so neki rajhovski in graški židje da je groza. Les podirali so kar od kraja in ga izvažali na Nemško, pri tem pa trpi domači okraj na strašnem pomankanju kakor stavbnega lesa kakor drv.

Lekarnar Hans Pokorni še vedno straši. Neverjetno ali žalibog resnično. V času ko nemška druhal na Koroškem reže našim bratom nosove in ušesa, ko jih preganja razrodno grudo, jim ropa vse kar imajo, povprašuje ljubljanska vlada če vendar nebi kazalo podediti nekemu Hansu Pokorniju, nemškutarju iz Ptuja, koncesijo za lekarno pri Sv. Lenartu.

Dal je baje gotova zagotovila. Naš živelj se ne krepí, nemškutarjev se ne loti nikdo, še več, dobimo naj še nove. In to se imenuje — naša vlada.

Slovensko gledališče v Mariboru priredi dobrodelno predstavo "Stanovske zveze slov. akademikov v Zagrebu" in "Dramatičnega društva v Mariboru" v korist "Akad. doma v Zagrebu" v soboto, dne 17. maja 1919, točno ob 7/20. uri zvečer "Svet". Komedija v štirih dejanjih. — Spisal Br. Nušić. Med odmori igra vojaška godba. Blagajna se odpre ob 7/7. uri zvečer. Cene prostorov: Foteljski sedeži K 8.—; sedeži I.—IV. vrste K 6.—; V.—VIII. vrste K 5.—; ostale vrste K 3/50; stojišča K 2.—. Na galeriji sedeži K 3.—, stojišča K 1/50. Di-jaške in vojaške vstopnice K 1.—. Predprodajo oskrbi Cirilova tiskarna na Koroški cesti.

V Studencih je kupil Vlahovičovo restavracijo g. J. Petrišič. Priporočamo to novo narodno podjetje.

Izlet k Sv. Urbanu napravijo v nedeljo, dne 18. maja bivši graški Slovenci, katere so prignale vojne razmere v Maribor. Zberejo se ob 7. uri zjutraj na malem vežbališču, kjer se strne Samostanska ulica z Urbansko cesto. Po prihodu k Sv. Urbanu bo sv. meša, pri kateri poje moški zbor. V krčmi gospice Hauptmanove bo dobiti toplih jedil ter novega in izbornega starega vina. Kruha in sladkorja za kavo pa naj izletniki seboj prinesejo. Mariborski Slovenci in Slovenke so dobrodošli gostje.

Akadske prireditve v Mariboru odgodene. Zaradi prekega sode so preložene na nedoločen čas vse akademske prireditve razven predstave "Svet" v soboto 17. t. m. Priprave pa se više naprej v še širšem obsegu in bodo akademske slavnosti prva prireditve v svobodnem jugoslovanskem Mariboru po proklamaciji miru. Prispevke naj društva, posojilnice in posamezni darovalci vpošiljajo naprej. Vsa mariborska društva pa nam naj prepustijo prednost pred vsako drugo prireditvijo o priliki proslave Maribora.

Odbor.

Ljubljanski Zvon. V letošnjem letniku Ljub. Zvona zbuja veliko pozornost zgodovinski roman znanega našega romanopisca dr. Ivana Tavčarja. Dejanje romana se vrši za časa tridesletne vojne v Škofjiloki in okolici in opisuje vso grozoto in podivjanost tedanjega časa. Poleg glavnega romana prinaša Ljub. Zvon manjše novele, esaje in pesmi. V aprilovi številki je natisnjena krasna pesem Pavla Golije "Procesija", ki je dobila častno nagrado. Ker sta odšla Oton Župančič in Milan Pugelj na daljši dopust, je prevzel s peto številko uredništvo lista znani literarni kritik dr. Glonar. — Naročniki na letošnji letnik Ljub. Zvona se nekaj časa še sprejemajo, ker so še vse letos izišle številke na razpolago. Naroča se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6. Celoletna naročnina znaša 30 K.

Slovcem v zasedenem ozemlju, ki so naročen na Ljub. Zvon, naznanja upravništvo, da so prihranjene zanje vse letošnje številke.

Uboga hroma vdova se pray srčno zahvaljuje za milodare in prosi še nadaljne podpore.

Zastavice vsakovrstne v veliki izbiri pri tvrdki V. Weixl, Glavni trg 22.

Podpisujte drž. posojilo!

Dopisi.

Muta. Tukaj je nastavljen kot okrožni zdravnik neki dr. König; v tukajšnji Greinitzovi železnarni pa neki uradnik Paternuš. Ko so te dni prišle nemške patrolje na Muto, so se seveda morali zavedni slovenski ljudje umakniti; dr. König in Paternuš pa sta ostala. Nemško, oziroma nemškutarško prebivalstvo je streljalo tudi na nazaj ostale Slovence. Pri tem sta se posebno odlikovala zgorajomenjeni dr. König in Paternuš, katere sta hodila po trgu z vojaško

puško, vodila nemške patrolje, jim kazala slovenske hiše in postavljala patrolje na postojanke, kjer da se ložje strelja na prihajajoče jugoslovanske vojake, ki so bili na potu da zavzamejo zopet Muto. Vsaki patrolji, katero sta postavila, sta strogo naročila, da se morajo hlabro držati. Tega zdravnika, kateremu diši samo naš beli kruh, v duhu je pa naš sovražnik in ubijalec naših bratov, morajo merodajne oblasti pognati tja kamor spada; na Muti pa je treba nastaviti zavednega zdravnika. Upamo tudi, da dobita ta dva hinavca in ubijalca zasluženo plačilo.

Narodno gospodarstvo.

Izdaja novega denarja. — Državno posojilo in valuta. — Ustanovitev nove emisijske banke. Finančni minister dr. Momčilo Ninčič je podal o valutnem vprašanju nastopno izjavo: Bliža se trenotek, da se reši valutno vprašanje, zakaj načrti klišejev za bankovce so že izdelani. Te dni bo v Parizu do-tiskan naš denar dinarskega tečaja in ne bomo dolgo čakali, da razpolagamo z zadostnimi količinami, ki jih hočemo v gotovem roku zameniti za krone, ki so sedaj še v prometu v našem ozemlju. Pripravljajo se tudi tehnični detajli izmenjave, a razmerje med dinarji samimi se ugotovi, ko bo čas za to. Za sedaj morem toliko reči, da je ministrski svet odločil, da se lastnikom državnih bonov, kolikor jih bodo vpisali do prvega junija t. l., izplača o priliki izmenjave na vsakih sto kron pet dinarjev več, kakor ostalim. Razumljivo je, da favorizira naša država zlasti svoje papirje, kar so delali tudi drugod. Prehodna pogodba o izpeljavi valutne reforme se prijavlja. Osnavlja se že tudi emisijska banka, ki se spoji s sedanjo privilegirano Narodno banko kraljevine Srbije. Namerava se tedaj ustanoviti za vse naše ozemlje ena privilegirana emisijska banka na delniški podlagi, tedaj ne državna, ki bo izdajala denar in povlekla krone iz prometa. Minister za trgovino bo stavil predlog za osnovanje nove emisijske banke najbrž meseca junija Narodnemu Predstavništvu v rešitev. Jaz sam se bavim z vprašanjem, kako naj se ustvari valuti podlaga in na kateri osnovi naj se denar izda. Upam, da dovedejo moja nadaljna pogajanja do povoljnih zaključkov. Verjetno je, da bodo služile gotove mnogo vredne državne domene kot posebna garancija za izdane bankovce. Priprava za rešitev valutnega vprašanja bo obsežna in je treba za to časa in smotrenega dela. Poleg tega se mora počakati na trenotek, da se naše gospodarsko-prometne in druge razmere uredi, da bo čim manj nereda, ki je v gotovi meri povsod neizgiben.

Razne novice.

Boljševiški vodje v Rusiji. Od kakih 30 ministrov boljševikov in drugih visokih dostojanstvenikov je pravih Rusov samo 6: Lenjin, Buharin, Istrovski, Čičerin, Lupačarski in Kriljenko. Židov je 18, ki imajo sicer ruske priimke, ali poprej so imeli židovsko-nemške. Ostali tudi niso Rusi, kakor je tudi večina boljševiške vojske sestavljena iz Nerusov.

Konec prodajalca. Velika trgovina v Newyorku Duffy-Powers Company je upe-ljala pri prodajanju svojega blaga nov sistem, stranke se namreč v prodajalni same postre-žejo. Vse blago je lepo razvrščeno v pre-dalih na mizah z določenimi cenami. Kar je še pomočnikov, samo sprejemajo denar in zavijajo kupljeno blago strankam. Trgovina deluje z velikim uspehom.

Letalski promet. Koncem vojne so imeli aliiranci 260.000 moštva in 30.000 žensk in mlajših moških v letalski službi. Letalskih of-cirjev so imeli 30.000. Glede bodočnosti letal-skega prometa pravijo Angleži, da imajo oni sedaj letala, ki nosijo sedem mož posadke in 30 potnikov, se morejo dvigniti v višino 10.000 čevljev in leteti 1200 angleških milj brez prestanja.

Izgubila se je

ročna torbica v Tegetthoffovi ulici. Vsebina legitimacija južne železnice. Odda se naj proti odškodnini v Wildenrainerjevi ulici 13 pri gosp. Zgonc. 2-2

Zdravnik

dr. Ivan Raišp

ordinira vsak dan od 14.—16. ure popoldne
Vetrinjska ulica št. 12, Maribor
(preje dr. Terč). 3-3

Zdravnik

dr. Vilko Marin

ordinira od 19. majnika naprej vsak dan od
14.—16. ure popoldne
Elizabetna cesta št. 15, Maribor
Telefon št. 205.

Notarska pisarna.

Notarski namestnik prejšnjega notarja
dra. H. Wiesthalerja je otvoril dne
12. maja t. l. svojo pisarno v prejšnjih pro-
storih notarijata v Mariboru

Tegetthoffova ulica št. 12
v pritičju na desno.

Franjo Krišper
notarski namestnik.

Prodaja konj.

Dne 23. maja 1919 ob 14. uri popoldne
se bode oddalo v topniški vojašnici okoli
20 konj med temi 3 breje kobile proti takoj-
šnjemu plačilu.

Trgovina kolonijalnega blaga
na debelo in drobno

Vladimir Pavlšek

Maribor, Grajska ul. 16
se priporoča!

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase
naj se v upravnistvu „Mariborskega
delavca“.

Vojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epo-
lete zlate in srebrne, baržun
v prepisanih barvah, kokarde
za častnike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo SHS,
srbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja
modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in
moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluze.
Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Od sobote 17. do 20. maja 1919

Velikanski film!

COLOMBA

Novela v 5 dejanjih od Emila Rameau. Režija Kon-
rad Wieder. Dekoracija Er. Stern. — V glavni ulogi
Erna Morena in Werner Krauss.

In druge podobe.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. in 20. uri, v
nedeljah in praznikih ob 1/2 15., 16., 18. in 20. uri
zvečer.

Somišljeniki!

Zahtevajte po vsih gostilnah,
kavarnah in brivnicah „Mari-
borskega delavca“!

FRANC ŠKET

sedlar in lakirnik za vozove
Maribor, Cvetlična ul. 9

se priporoča za
vsa taka dela.

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih tr-
govinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafikna, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Weixl Ivanka, Gosposka ulica
Mahalka J., „ „ „ „
Czadnik L., Stolna ulica „ „
Specijalna trafikna, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „ „ „ „
Schifko Terezija „ „ „ „
Schifko Marija, Melje „ „ „ „
Pichler Ana, „ „ „ „
Jurko Marija, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinjska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul.
Kresnik Ana, „ „ „ „
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor

*Agitirajte za „Mari-
borskega Delavca“ in
med prijatelji našega
tiska za „Tiskovno za-
drugo“ v Mariboru.*

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in ob-
ligatornemu odplačevanju dolga.

**V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.**